

Jan Tomášek: Vztahy raně středověkých Čech a veletského kmenového svazu v letech 805-1035. Bakalářská práce. Ústav českých dějin, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze, Praha 2011, 77 s.

Bakalářská práce J. Tomáška je věnována zajímavému a v české literatuře jen málo zpracovávanému tématu, totiž vztahům raně středověkých Čech a veletského kmenového svazu. Autor již v úvodu své práce upozorňuje, že téma je velmi široké, a vymezuje se vůči vazbám Čechů na další polabské slovanské kmeny.

Předkládaná práce má logickou strukturu. Text je rozčleněn do šesti základních tematických okruhů. Počáteční dvě kapitoly tvoří srozumitelné uvedení do tematiky a potenciálního čtenáře zde autor seznamuje s prostředím i s lidem, kterému je další historické líčení věnováno. První z nich je až poetickým líčením životního prostředí (tj. krajiny a země) polabských Slovanů, jeho vymezení vůči okolnímu světu a hustoty osídlení a jeho vývoje v čase a prostoru. Ve druhé kapitole pak autor pokračuje v líčení zásadních historických událostí, zejména v souvislosti s potýkáním se slovanských kmenů s Říší od počátků historické éry, resp. dochovaných písemných pramenů do zániku česko-veletského spolku. V následujících čtyřech kapitolách pak J. Tomášek předkládá vlastní jádro své historické práce, a to historii česko-veletského spolku datovanou podle tradice a historických zpráv snad už od 9. století. Autor ve své práci vychází z výsledků dosavadního evropského bádání a všech dostupných základních pramenů, které o této problematice vyprávějí. Čerpal z dochovaných kronik, análů i pramenů diplomatické povahy. Velmi přehledným způsobem dokládá historickou diskusi moderní historiografie k jednotlivým událostem. V tomto ohledu projevil výbornou orientaci ve vědecké literatuře a v soupise citovaných prací nechybí v podstatě žádný významnější titul. K doplnění by byly pouze snad texty a studie roztroušené v časopisech a vědeckých sbornících (jak z německé, tak i z české literatury), ale to by vyžadovalo větší časový prostor pro tuto práci a přispělo by to jen k upřesnění drobností. Vlastní výklad textu je logický a argumentačně vyrovnaný. J. Tomášek reinterpretuje události od nejstarších, spíše legendistických dokladů o vztazích mezi Čechy a Velety, resp. dalšími slovanskými polabskými kmeny (např. o původu kněžny Drahomíry apod.). Neomezuje se pouze na tradiční historickou rovinu, ale využívá (v tomto případě je to i nezbytné) historickou filologii a církevní dějiny. Poněkud překvapivě se však v argumentaci v podstatě neobjevují odkazy na archeologická zjištění. Je to proto, že takové doklady neexistují či jsou zcela irelevantní? Autor se ve většině případů drží závěrů výzkumu současných historiků, v několika málo případech se ale pokouší upozornit také na nejednoznačné interpretace, jak je tomu např. u závěrů vyvozovaných z legendistických textů, a svůj názor do textu vkládá. Tyto dedukce sice většinou nejsou dostatečně zdůvodněné a přesvědčivé, ale sám fakt, že se v práci objevují, je nadějným příslibem, že autor se nebude bát původního myšlení a sporu s autoritami.

Závěrem je možno konstatovat, že J. Tomášek předložil práci, ve které se poctivě vypořádal s dochovanými, většinou editovanými prameny a odbornou literaturou ke studovanému tématu. Jeho bakalářská práce splňuje veškerá kritéria kladená na takovou práci a proto i z výše uvedených důvodů doporučuji práci k obhajobě s hodnocením výborně.

V Praze 29. května 2011

PhDr. Eva Doležalová, Ph.D.